

Hooggespannen verwachtingen omtrent de jongerensynode

Het werkdocument in de schijnwerpers

Binnen enkele dagen gaat in Rome de 15de Gewone Bisschoppensynode over 'Jongeren, geloof en onderscheiding van roeping' van start. Van 3 tot 28 oktober zullen bisschoppen en kardinalen uit de hele wereld nadenken over een hernieuwde jeugdige dynamiek in de kerk. De zorg voor de jongeren is geen optionele taak van de kerk, maar een integraal onderdeel van haar roeping en missie. De verwachtingen zijn dus terecht hoog gespannen, de uitdagingen waarvoor de synodevaders staan groot. We lichten enkele zaken uit het werkdocument op.

Jongeren belangrijke spelers in de voorbereiding

De leidraad voor de besprekingen tijdens de synode is een 70 pagina's tellend werkdocument. De auteurs van dit werkinstrument hebben zich degelijk geïnformeerd. Er was een internationaal seminarie over de toestand van de jeugd in de wereld, waaraan veel deskundigen en jongeren hebben deelgenomen; Vele bisschoppenconferenties vulden een vragenlijst in waarin ze hun ervaringen en concrete realiteit in kaart brachten; Meer dan 100 000 jongeren vulden ook vragenlijsten in, waarmee op zoek werd gegaan naar wat jongeren vandaag willen en vooral waarnaar ze in de kerk op zoek zijn; En op de het einde van de pre-synodale ontmoeting in Rome kort voor Pasen, lieten 300 jongeren hun stem lieten horen. Vanaf het allereerste begin waren jongeren van allerlei nationaliteiten, culturen en achtergronden dus belangrijke spelers in het voorbereidende proces.

Vraag naar meer betrokkenheid en waardering

Hoezeer de kerk in dit voorbereidingsproces een inspanning deed om actief te luisteren naar jongeren en hun ervaringen, toch blijkt hoe moeilijk ze het heeft om jongeren actief te betrekken. Jongeren geven aan vaak het gevoel te hebben aan de zijlijn te staan. Het is duidelijk dat jonge mensen hun verantwoordelijkheid willen opnemen en bereid zijn zich te engageren, maar dat ze door de kerk niet altijd worden gewaardeerd, omdat ze te jong of onervaren zouden zijn. De synodevaders worden dus uitgedaagd om na te denken hoe de kerk nog meer kan luisteren naar de stem van jonge mensen en hen nog meer kan betrekken en waarderen. Bijzondere aandacht dient hierbij uit te gaan naar de rol van jongeren bij de ecologische bekering als voortrekkers van een nieuwe levensstijl.

Verlangen naar authentieke kerk

Heel duidelijk in het werkdocument weerklinkt ook het verlangen naar een authentieke kerk. Jonge mensen zijn op zoek naar een kerk die transparant, eerlijk, aantrekkelijk en toegankelijk is. Ook de wens voor een minder institutionele en meer relationele kerk werd duidelijk gehoord. Jongeren vragen een gastvrije kerk die iedereen verwelkomt, zonder eerst te beoordelen. Maar tegelijkertijd lezen we in het werkdocument ook dat een groot aantal jongeren, meestal uit zeer geseculariseerde gebieden, niets aan de kerk vragen. Ze willen met rust gelaten worden, omdat ze haar aanwezigheid vervelend of zelfs irriterend vinden. Het document verwijst hier onder meer naar schandalen, maar ook naar leerstellige en ethische posities van de kerk.

Vreugde nieuw leven inblazen

Vooraleer na te denken over hervormingen en te zoeken hoe ze te implementeren, willen de synodevaders aandacht schenken aan de situatie van jonge mensen van vandaag, in de uiteenlopende omstandigheden en contexten waarin zij leven. Bij deze analyse wordt genoemd hoe

vaak jongeren het slachtoffer zijn van uitbuiting, werkloosheid, migratie, racisme, ... Via deze synode wordt de kerk uitgenodigd om haar roeping om bij te dragen aan de vreugde van jonge mensen nieuw leven in te blazen: als een zorgzame moeder en barmhartige vader jonge mensen in onzekere situaties nabij zijn. Ook worden de synodevaders uitgedaagd om wegen in te slaan om vormen van discriminatie te bestrijden.

Begeleiding bij onderscheiding van roeping

Het werkdocument besteedt veel aandacht aan de vraag om jongeren te ondersteunen bij het maken van keuzes en om hen te helpen hun roeping te vinden, in al zijn betekenissen. Hier klinkt een pleidooi voor een eenvoudige en duidelijke omschrijving van het begrip roeping en voor een brede roepingenpastoraal (die veel meer is dan de werving van priesters en religieuzen). De kerk wordt aangemoedigd om te erkennen dat elke jongere zijn eigen roeping heeft, die zich kan uiten op uiteenlopende domeinen: van gezin, studie, beroep tot politiek. Onderscheiding, hulp bij het ontdekken van de eigen weg, is hierbij belangrijk.

Helaas begrijpen vele jongeren de betekenis van onderscheiding niet of weten ze niet hoe ze een dergelijk proces moeten doorlopen. Daarom moet de kerk hen begeleiden om mogelijke wegen te ontdekken waarlangs ze Gods liefde kunnen beantwoorden. Hier worden zowel geestelijke en psychologische begeleiding genoemd, maar ook de rol van gezinnen, onderwijsinstellingen of mensen die in andere soorten specifieke instellingen werken. Het werkdocument onderstreept dat dergelijke begeleiding geen optie is bij de vorming of evangelisatie van jongeren, maar een plicht van de kerk en een recht van elke jongere. De noodzaak aan competente en goed gevormde begeleiders komt hier sterk naar boven.

De kracht van Gods Woord

Centraal in een onderscheidingsproces plaatst het werkdocument de interactie met het Woord van God. Oefenen in een luister- en gebedshouding, tijd maken voor het lezen van de Bijbel zijn zaken waarin de kerk de jongeren kunnen helpen. Er klinkt een uitdrukkelijk pleidooi voor een Bijbelse dimensie in de vernieuwing van pastorale zorg en de vraag om hierover te reflecteren en voorstellen te doen. Tot slot benadrukt het werkdocument de gevoeligheid van jongeren voor verzorgde liturgie en wordt de vraag gesteld hoe de kerk jongeren een adequate liturgische vorming kan aanbieden.

Het is duidelijk dat er veel van de jongerensynode wordt verwacht: een hernieuwde jeugdige dynamiek, nieuwe vormen van aanwezigheid bij jongeren en begeleiding bij het onderscheiden van hun roeping. Laten we hopen dat de synodevaders stappen durven zetten om naar buiten te treden, om jonge mensen te ontmoeten in hun dagelijks bestaan en om hen uit te nodigen actief deel te nemen aan het leven van de kerk. Van een pastoraal voor jongeren, naar een pastoraal met jongeren.

Nathalie Verstraete

Bisschoppelijk gedelegeerde voor jongeren, roepingen en gezinspastoraal bisdom Brugge